

פרשת אחרי

בענין אתפשטותא דאהרן בכל כהן גדול

**בזאת יבוא אהרן אל הקודש (טז, ג). רש"י: זאת
גימטריא שלו ארבע מאות ועשר – רמז לזית ראשון.**

דקדקו המפרשים, הלא דרכו של רש"י בכל מקום לפרש פשוטו של מקרא, וא"כ במה שפירש בזא"ת גימ' ת"י איך יתפרש פשוטו של הכתוב 'בזאת יבוא אהרן אל הקודש' – וכי אהרן יבוא משך כל שנות המקדש, הלא נסתלק טרם נכנסו לארץ ישראל? ובכלל קשה על רש"י (שמקור הדברים במדרש) שאפילו אם כוונתו לרמז על ביהמ"ק, א"כ למה רמז רק על 'מקדש הראשון' ולא על מקדש שני?

בספה"ק **"נועם אליעזר"** (להרה"ק מסקולען זצ"ל) מבאר בדרך נפלא, בהקדם העובדא הידועה מאר"י הק' (ה' בספר שבחי האר"י) דיום אחד נכנס אצלו רבי שמואל אוזידה זצ"ל (בעמ"ח ספר "מדרש שמואל" על אבות) לפני האר"י וקם האר"י לפניו והושיבו לימינו, ודיבר עמו כל צרכו, עד שהיה הדבר תמוה בעיני החברים. כשיצא, אמר לו **רבי חיים וויטאל זצ"ל** מה היום מיומים שכל כך כבוד עשה לו, מה שלא עשה כמה פעמים כשהיה יוצא ובא? אמר לו האר"י: לא מפניו קמתי, אלא מפני רבי פנחס בן יאיר שנכנס עמו בשביל מצוה שעשה רבי שמואל שגם ר' פנחס בן יאיר היה עוסק בזה! וכשמוע רבי חיים כן, ויקם וירץ לקראתו וישביעהו ויאמר לו לרבי שמואל: בחיי אדונינו שתגיד לי מה מצוה עשית היום שכך אמר האר"י, אמר לו קמתי בבוקר לילך לבית הכנסת כמנהגי להיות מעשרה הראשונים, והנה שמעתי קול בכיה גדולה והטתי עצמי לדעת מה היה הדבר, וראיתי אנשים כולם ערומים ובוכים שבאו להם גנבים בלילה וגנבו כל מה שהיה להם ונכמדו רחמי ופשטתי כל מלבושי ונתתי להם – והא ראייה, שאני לבוש בגדי שבת. ויהי כשמעו כן, נשקו על ראשו וברכו, ע"כ.

והכוונה בזה מובא בספה"ק בשם האריז"ל שזהו הסוד של **עיבור נשמה**, דכאשר איש ישראל עוסק באיזו מצוה בכוונה

לשם שמים, מתחבר עמו נשמת צדיק שבחיים חיותו בעלמא הדין עסק הרבה במצוה זו – בכדי לסייע בעבודתו. בזה ממשיך הרה"ק מסקולען זצ"ל לעניינו: והנה כל כהן גדול היה מוטל עליו אחריות גדולה ועבודה קשה שבמקדש היא עבודת בית אלקינו ביום הקדוש והנורא, לכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל וכו'. וביותר היה צריך לשמירה יתירה בהכנסו לפני ולפנים בקדשי הקדשים כאשר העמיד עצמו בסכנה, כי כדי שיזכה לצאת בשלום מן הקודש היה צריך להיות מתוקן לגמרי זך ונקי מכל סיג ופגם, ואשר על כן אמרו חז"ל (יומא ע.) ויום טוב היה עושה לאוהביו בצאתו בשלום מן הקודש.

ועל כן כדי לסייע את הכהן הגדול בעבודתו הק', **היתה נשמת אהרן הכהן, ראש כל הכהנים, אשר כולם מתייחסים אליו – מתעברת בהכהן הגדול שבכל דור כדי להאיר ולסייעו בעבודתו**, ובכח קדושת נשמת אהרן שהצטרף לעבודת צאצאיו הכהנים הגדולים הצליחו ועשה פרי בעבודתם לכפר על בני ישראל ולהכנס ולצאת מן הקודש בשלום.

ושפיר אמר "בזאת יבוא אהרן" – כי באלו ת"י שנים שביהמ"ק הראשון היה קיים יבוא 'אהרן' בעצמו – בהתעברו בנשמת הכהן הגדול שבכל דור ודור לסייעו בעבודתו הק'. ובזה יובן על מה שלא נרמז כאן גם ביהמ"ק השני, כיון שרמז כאן שהצטרף אהרן הכהן בסוד עיבור נשמה עם הכהנים הגדולים שבכל דור ודור להכנס עמם לפני ולפנים, **וענין זה היה רק בביהמ"ק הראשון שכל הכהנים הגדולים ששימשו היו ראויים לכהונתם**, ואז היתה נשמת אהרן הכהן מתעברת בהם, אבל על ביהמ"ק השני אמרו חז"ל (יומא ט.) אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מאי דכתיב (משלי י, כז) "יראת ה' תוסיף ימים – ושנות רשעים תקצרנה", 'יראת ה' תוסיף ימים' זה מקדש ראשון שעמד ת"י שנים ולא שימשו בו אלא י"ח כהנים גדולים, 'ושנות רשעים תקצרנה' – זה מקדש שני שעמד ת"כ שנה ושימשו בו יותר משלש מאות כהנים. הרי שבביהמ"ק השני לא יצאו בשלום מן הקודש, כי שם לא התעברה נשמת אהרן עם הכהנים הגדולים ששימשו שם כי היו רשעים, לכן לא שייך לרמז כאן – בכתוב הנזכר אהרן הכהן וסוד עיבור נשמתו – גם על הבית המקדש השני, ע"כ.

והנה בענין זה שכותב האדמו"ר מסקולען על הכהן גדול שהיה צריך לשמירה עליה בעת נכנס לכפר, ולכן התעבר בו נשמת אהרן, כדאי להעתיק לשונו של המקובל האלוקי הרה"ק רבי אברהם אזולאי זצ"ל (זקינו של החיד"א זצ"ל, בספרו "חסד לאברהם", מעין ד, נהר יב) בביאור הטעם על זה שהכהן גדול נכנס לפני ולפנים בבגדי פשתן דייקא, ואלו דבריו: מצאתי בספר כתב יד^א וזה לשונו: דע שיש סוד גדול בלבישת בגדי פשתן, כי הוא תועלת לחיים ולמתים לקטנים ולגדולים, שכל נפטר שמתלבש בתכריכי פשתן לבן אפילו שנפטר בחו"ל כל קטיגור מתהפך לו לסניגור^ב, וכו' והלובש בגדי פשתן לבן אין שולט בו לא עין הרע ולא רוח רעה ולא שום מיני כישוף, כלל הדברים שניצול מכל דבר רוחני חוץ מרשות הבורא שאין דבר עומד לפניו, וכו'.

ומוסיף: ודע כי לא יש מסוכן בעולם כמו כהן גדול ביום כפורים שהיה נכנס לפני ולפנים במקום שאין רשות לשום מלאך ושרף לכנוס שם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל בירושלמי (יומא א, ה) מאי "וכל אדם לא יהיה באהל מועד" (פסוק ז), אפילו מי שנאמר עליו (יחזקאל א, י) ודמות פניהם פני אדם שהם חיות המרכבה, וכדי שלא יתקנאו עליו קנאה ותחרות לקטרגו, לזה צוה האל יתברך שכל מצותיו עצה טובה, שיכנסו בבגדי פשתן לבן שהם מסוגלים שהקטיגור מתהפך לו לסניגור.

א. בהקדמה לספרו כותב, שכל פעם שמביא מדברי המקובלים כותב בלשון 'מצאתי בספר כתב יד'.
ב. ישנם המקפידים לתפור מלבושי המת רק מבגדי פשתן, ומדבריו כאן נראה אסמכתא חזקה למנהג זה.
ג. בענין זה שהיצי"ר משקיע כוחות להפריע את האדם מעבודת השי"ת מסופר על הרה"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע (היא"צ חל ביום י' אייר) שדרכו בקודש היה לסבב בעיירות, ובכל מקום בואו נהרו אליו אלפים מישראל ליפקד בדבר ישועה ורחמים. פעם בהיותו באיזה עיר שהה שם גם אחד מאחיו הק' זי"ע, והנה להרה"ק מטאלנא השכימו לפתחו ציבור עצום מהבוקר ועד הערב, אבל לא כן היה אצל אחיו. באחד הימים החליט אחיו לבוא לבקר, ובבואו לאחיו רבי דוד סיפר לו שהגיע לעיר למטרה לאסוף לצורך צדקה וענין חשוב וכו', וכעת עדיין לא אסף כמעט ולא כלום, ומסר לו רבי דוד סכום גדול מאוד. ובעת שבתו שם הגיע בעל האכסניה של האח ואמר שכעת באו כמה אנשים אליו לביתו וחפשוהו שרצו ליכנס אליו, אולם הלכו להם כיון שלא היה שם. נאנח בצער על שאין המזל מאיר לו פנים, שביושבו בביתו אף אחד אינו משחרר לפתחו, וכשכבר יוצא פעם, בדיוק אז מגיעים החסידים...

הרגיעו הרה"ק מטאלנא, ונתן לו להבין ההבדל ביניהם, ואמר שההסבר פשוט, שהלא היצי"ר אינו מניח וגם מפריע את האדם מלקיים מצוות, ואמר הרה"ק מטאלנא: לבוא אלי אינו מצוה, כי אינני זקוק למענות וכו' ולכן אין הבע"ד מפריע אנשים מלבוא אלי, ולכן מתקבצים ציבור גדול, אבל שונה הוא הדרך שלך, שהנך עני וזקוק כעת לסכום גדול, ולכן מצוה גדולה לתמוך בך ברוח נדיבה, ולכן מפריע היצי"ר ומבטל אנשים מלבוא אליך, והנה עכשיו שהגשתי לך סכום גדול כזה, הרי גם עתה חזרת להיות עשיר, שכבר יש בידך מעות הרבה, א"כ כבר אין מצוה לבוא לעזרתך - ולכן כבר הסכים הבע"ד שיבואו אליך, שאין זה מצוה, ולכן הגיעו האנשים בדיוק כעת לשחרר את פתחך!...

בתוך הדברים כותב עוד ה"חסד לאברהם" ענין פלא בענין לבישת הבגדי פשתן: והרועה לחקור ולדרוש ולבדוק ולנסות מופת סגולת לבישת בגדי פשתן בלא לבוש אחר, ואפילו תינוק שאביו מוחזק שמתו לו בנים הרבה ע"י לילית הרשעה, או רוח רעה, או כל רוחני מסטרא דשמאלא, תינוק זה בטוח מכל אלו הזיקות בסגולת לבישת בגדים אלו, ע"כ.

ונכון לציין לזה עובדא, שמזה נראה כמה גדולים דברי צדיקים אף אם נראים סתומים, אמנם לפי דברי בעל חסד לאברהם מובנים היטב, ונעתיק הלשון של הספר "תיקון עולם" להגה"ח רבי אלטר חיים לווינזון זצ"ל מרישא שכותב בהקדמה לספרו, בזה"ל: אני נשאתי בן אחד מעשר ילדים שנקטפו בחיי אמי, וסיפרה לי אמי - שאחר שנולדתי, ומחמת הפחד ומרות הנפש שהיה לאמי שלחה שליח לדודה שהסתופף בצל הצדיק הקוה"ט הדומה למלאך ה' צבאות מהרי"ל איגר בעל תורת אמת זצלה"ה מלובלין שימסור פתקא עבורה ושיאמר שם עבור הילד וגם שיתן סגולה, ואז השיב במאמר קדשו: שם הילד יקרא שמו בישראל 'אלטער חיים', והסגולה לאריכות ימים שילך בלבושים לבנים של פשתן עד י"ג שנה שיהיה אז בר מצוה. ובוודאי שקיימה אמי דברי הצדיק הק' הנ"ל, והלכתי בבגדי פשתן וגם כובע של פשתן ואפילו הט"ק והציצית היה ג"כ של פשתן, אולם כל זמן שהייתי ילד קטן לא הרגשתי שום בוש, אבל בהגיעי לבר תשע ועשר שנים בושתי וגם נכלמתי להרים פני ללכת ברחובות קריה לפי שהיה מלבושי מפשתן היקר שבמדינה והיה מבהיק זוהר לבן למרחוק, ואז הייתי בעיני ובעיני כל הבריות כבריה משונה אשר כל רואי השתוממו עלי ובויתר בעת בואי לעיר נכרי אשר הקיפוני כל העיר למקטנם ועד גדלם להביט ולהשתומם עלי וכו'.

וממשיך לספר: פעם אחת בהיותי כבן תשע בא לעירנו צדיק גדול וקדוש, המפורסם בעולם, רבי יחיאל חיים מאזורוב זצלה"ה (זקינו של בעל "באר משה" זצ"ל מאזורוב שהיה גר בארה"ק) והלכתי עם אבי אצלו, וכאשר ראה אותי השתומם עלי מאוד, ואמר: אמת הדבר שגם אני נותן סגולות להלביש את כְּנִי יחידים בבגדי פשתן אבל לא יותר משבע שנים, וכשמעו שהסגולה הזאת נתן הצה"ק מהרי"ל איגר זצלה"ה אמר עליו 'אין משיבין את הארי', ובוודאי שטוב עשה ואין להרהר אחריו, ע"כ.

והנה, בפשטות נראים דברי הסגולה כסתומים, אמנם ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא, ונראה בעליל מדברי הרה"ק המקובל האלוקי בעל "חסד לאברהם" על גודל הסגולה בלבישת בגדי פשתן להנצל מכל מיני מרעין בישין, ובעצם כבר רמז בתוה"ק מה שצוה השי"ת על הכהן גדול ללבוש ביום הכיפורים בגדי לבן (מפשתן) דייקא, ורק בהם היה מותר ליכנס לפני ולפנים.¹

ד. אגב, נוסף חידוש נפלא מדברי החסד לאברהם בענין הסגולה, שכותב עוד באמצע דבריו שם: ודע שסגולת בגדי פשתן הנוכרים, הוא דוקא שלובש בגדי פשתן 'לבדו' בלא מין אחר עמו, אבל אם נתערב מין אחר עמו אפילו חוט אחד פוסל בו. ופרעה מלך מצרים השיג בחכמתו סגולת הבגדים ולכן היה מלובש כולו בבגדי פשתן לבן, ובהם היה מתגאה בפני חכמיו וגדוליו ואומר להם כי הוא אלוה, והמופת שכל חכמיו וחרטומיו לא היו יכולין לשלוט בו ברוב כשופיהם, והם לא ידעו שהיה הדבר תלוי בסגולת הבגדים. וגם יוסף השיג זה הסוד ברוח הקודש, ולזה, פרעה הרשע מרוב

פרשת קדושים

בענין עבודת 'קדש עצמך במותר לך'

קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם (יט, א).

כתב הרמב"ן שכוונת הכתוב שלא יעשה רק מה שחייבה תורה והשאר יתן חירות לנפשו, כי אז יהיה 'נבל ברשות התורה', אלא הכוונה שיתקדש עצמו במותר לו ויפרוש מריבוי התאוות וכו' (עיי"ש באורך).

כתב מרן ה"חתם סופר" זי"ע (תורת משה בד"ה ואמר), בביאור גדר 'קדש עצמך במותר לך', דלכא' מאי טעמא לא נכתב בתורה גדר הפרישות כדרך שנכתבו כל המצוות, דממ"נ אם הדבר מותר הרי הוא מותר ואם הוא איסור למה לא נאסר הדבר בפירוש, ומהו כוונת הציזוי של קדש עצמך במותר לך?

וכתב, דהטעם בזה לפי דעתו שכל הכתוב בתורה, רוב אנשים מקיימים אותו מצוות אנשים מלומדה, כאשר ראה אצל אביו, ועושהו כאילו עומד עליו ומתרה בו, כי כן הורגל מילדותו, וכן יעשה גם הוא לבניו אחריו. ולא יוכר עבודתו מרצונו וחפצו לאהבת ה', כי אם המוסיף לו גדרים וסייגים על מה שציוותה התורה ומקדש עצמו במותר".

וזוהו הכוונה בסמיכות הכתובים: 'קדושים תהיו כי קדושים אני ה' אלקיכם, איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו' וגו', כי ענין שמירת שבת אצל רוב מישראל הוא משום איש אמו ואביו תיראו, שהם חינוכו אותו ולמדו אותו לשמור, וכן אל תפנו אל האלילים שהוא עבודה זרה ג"כ הורגל מילדותו

דאגת לבו בראותו את יוסף לבוש בגדי שש לזה שם רביד הזהב על צווארו כדי לבטל סגולת לבישת הבגדים, וז"ש (מקץ מא, מב) "וישם רביד הזהב", ויוסף לא חשש לענין הרביד לפי שעה, כדי להראות לפרעה שלא השיג הסוד, אמנם כשהלך לביתו הפשיט הרביד הזהב מעליו. וכל זה כדי להעלים מפרעה הרשע הענין.

ה. שמעתי פעם משל ע"ז, שברוסלאנד שלטה הקומניזם כידוע, ושיטתם היה שמוחייב כל אדם להתחלק עם הממשלה בכל רווחיו. פעם פנו הממשלה לאחד מואנשי המדינה ושאלוהו אם הוא נאמן להממשלה, והשיב בחיוב שבוודאי כן, ושאלוהו אם יהיה לו בית חרושת מה יעשה עם הכסף, אמר שחציו יתן לממשלה, וכן שאלוהו אם יהיה לו פרה החולבת אמר ג"כ שיתן חציו לממשלה, וכששאלוהו אם יהיה לו תרנגולת המטילה ביצים מה יעשה בביצים, אמר שבביצים לא יתחלק עמהם ויחזיק הכל לעצמו, שאלוהו לפרש דבריו שנראים תמוהים, דעם הכנסות גדולות הסכים להתחלק עם הממשלה ובתרנגולות וביצים לא הסכים! השיב האיש, שהחילוק הוא שבית חרושת ופרה אין לו ברשותו, אבל תרנגולת יש לו, ומהו אינו מוכן ליתן כלום... – והנמשל לזה: שדבר שאין ביד האדם קל בעיניו למסרו לשני – וכן בקיום המצוות דבר שמורגל בו, משא"כ מה שצריך האדם למסור מרצונו העצמי ע"ז צריך לעבוד ואינו דבר קל.

להתרחק ממנה. ורק 'וכי תזבחו זבח שלמים', 'שלמים' רומז לנדבה, שאינו בא לכפרה, היינו כשיקרב האדם דבר מנדבתו מבלי חיוב, בזה יתוודע כי 'לרצונכם תזבחוהו' – בבחירה ורצון וחשק ואהבה.

*

בדרך זה מבאר עוד ה"חתם סופר" (בחי' עמ"ס פסחים) דברי הגמרא (פסחים ז): "אבוקה להבדלה מצוה מן המובחר", שרמז ג"כ שמהראוי שיבדיל האדם בין עבודתו את בוראו ית"ש לעבודתו בהנהגת עוה"ז שזה תהיה רק בהעברה בעלמא משא"כ עבודת יוצרו תהי' עצהיו"ט וירא שמים יצא ידי כולם. ובזה יבחן כי עובד ה' הוא ואינו כאותן שמעשי אבותיהם בידיהם מצות אנשים מלומדה, וזהו 'אבוקה להבדלה' פי' כשירצה להבדיל הבדל גמור בין קודש לחול שיוכר ההבדל ההוא ממש כמאיר באבוקה, אזי יעשה 'מצוה מן המובחר' ובזה יובדל ויוכר קדושתו.

*

שמעתי מפ"ק מהר"י מפשעווארסק זי"ע בשם הגאון רבי וואלף באסקאוויץ זצ"ל בביאור דברי חז"ל (ברכות ד.) עה"כ (תהלים פו, א) "לדוד שמרה נפשי כי חסיד אני", לוי ור' יצחק חד אמר, כך אמר דוד לפני הקב"ה: רבונו של עולם, לא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב ישנים עד שלש שעות ואני חצות לילה אקום להודות לך? ואידך, כך אמר דוד לפני הקב"ה: רבונו של עולם לא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב יושבים אגודות אגודות בכבודם ואני ידי מלוכלכות בדם וכו'? לכא' יקשה, וכי זה היה כל מעלתו של דוד המלך שאינו

ו. עוד אי' ב"חתם סופר זי"ע" בפרשתנו (תורת משה בד"ה והתקדשתם) עה"כ (כ, ז-ח) "והתקדשתם והייתם קדושים וגו' ושמרתם את חקותי וגו' אני ה' מקדישכם", ומבאר במעלת ההתקדשות בדברי רשות שישאל נתקדשו במעמד הר סיני לקבל תורת אמות ובזה כל ישראל שוים, ושוב כל אחד מקדש עצמו במותר לו, ועי"ז נתעלה האדם יותר עד שבעשותו אח"כ מצות ה' או לומד תורתו הוא באופן אחר בקדושה יתירה ממה שהיה כשקיבל מהר סיני, ועד"ז יהיה בעיניך כאילו היום הזה קבלה מהר סיני, בקבלה חדשה, והיינו והתקדשתם והייתם קדושים, לקדש במותר לך, ואח"כ כשהוספת קדושה או ושמרתם את חוקותי – שנתתי לך כבר במתן תורה, אני ה' מקדישכם – יותר ויותר.

ז. רבי וואלף היה בנו של הגאון המחצית השקל זצ"ל, ובזמן שנתקבל רבי וואלף לרב בעיר פרוסניץ שהיה שם מרן ה"חתם סופר" זצ"ל שעדיין היה בימי בחרותו והרביץ תורה בעיר (והגיע לשם ע"פ פקודת רבו רבי נתן אדלר זצ"ל) ואמר המחצית השקל לבנו על החת"ס לפני הגיעו לפרוסניץ: שנמצא שם ר' משה מפראנקפורט ולא תסור ממנו ימין ושמאל! ואכן שררה ביניהם ידידות נאמנה, אע"פ שרבי וואלף היה מבוגר ממנו בהרבה שנים [ובדרשות חת"ס מובא הספד שנשא עליו החת"ס].

בענין פרישיות הנכונה הוא בהנהגה שיוכל כל אחד להתנהג בה

רש"י: פרשה זו נאמרה צהקל.

בדברי הרמב"ן הנ"ל בענין 'קדש עצמך במותר לך' מבאר הגה"ק הרבי ר' יונתן אייבשיץ זי"ע בספרו תפארת יונתן הטעם שדייקא פרשה זו של קדושים תהיו נאמרה בהקלה, דהנה הרמב"ן אכן האריך בדרשת קדש עצמך במותר, אמנם להחמיר יותר מחק התורה הוא אפשרות רחוק, כי כבר כתב יוסיפון בן גוריון על שהיה בבית שני אנשים שלקחו ע"ע הנהגה בדרך קיצוני ביותר, שהיו שוכנים ביערות ומתבודדים ולא אכלו רק פרי עצי יער והיו נזירים מכל וכל עד שהיו ממש נבדלים מעניני עולם, אבל הפרושים לא נחו דעתם בהם כלל וכלל, כי העובד ה' השלם צריך להיות דבריו ועסקיו נוח לשמים ולבריות ולא להפריע נימוס יישוב העולם וחברת בני אדם והנהגת מדיני, ואילו היו כולם נזירים כהנה לא נתקיים נימוס וסדר הטבע וכמעט יכלה העולם ויאבד קשר האומה ושאריתו בארץ כפי הטבע.

וע"ז רמזו חז"ל (אבות ב, ב) "יפה תורה עם דרך ארץ", ולכן כל פרישות שיעשה האדם נכון להיות על זה הסוג שיש בו אפשרות שיתקיים איתו כל האומה ולא יקרה בו ביטול, אבל הפרישות שא"א רק ליחידים ולא לאומה בכללה זה אינו בגדר השלימות והפרישות, ודברים כאלה הרחיקו חכמי ישראל", וזהו כוונת המדרש 'פרשה זו נאמרה בהקלה' שיתקדש האדם במותר לו רק באופן ובמה ששייך ב'הקלה' – שיתנהגו כך כל עדת ישראל.

*

קרוב לזה אי' ב"חתם סופר" (בהעלותך בד"ה ותדבר מרים) בביאור הכתוב (תהלים קיב, ד-ה) "זרח בחושך אור לישירים חנוך ורחום וצדיק וגו' יכלכל דבריו במשפט" וגו', הכוונה, כי הצדיק שאינו מכלכל דברי עצמו בדרך הממוצע אלא פורש עצמו לגמרי מן העולם, אותו צדיק איננו מזריח אור לישירים כי אין למדין ממנו להיות פרושים מכל וכל דזה אי אפשר, וממילא הולכים אחרי תאוות לבם הרע, אך הצדיק שמכלכל דבריו במשפט, אוכל הראוי ושותה הראוי ונושא אשה ומגדל בניו והכל בצדק ומשפט ומישרים בקדושה וטהרה, זה זורח אור לישירים – כי למדין ממנו הלא פלוני אוכל ושותה ונושא אשה והרי הוא חן וחנון, חי וקיים, אהוב וחביב ונחמד, למה לנו לפרוץ גדר התורה על מגן, הלא נוכל לנחול ב' עולמות, עי"ש.

ה. וכמאמר הרה"ק מקאצק זי"ע "אנשי קודש תהיו לי" – שיהיו 'מענטשליך הייליג', ולא להיות כמלאכים שיש להשי"ת בשמים לרוב.

מתנהג כשאר המלכים הישנים או שאינו בוטל מזמנו, וכי זה היה כל חסידותו שאינו מתנהג ככל הגויים? אמנם, הביאור הוא שדבר של חסידות הוא מה שמוסיף האדם יותר ממה שקיבל מאביו, כי דבר שקיבל מאביו הרי הוא אצלו כבר בגדר של הנהגה של חיוב ואינו תוספת מרצונו הטוב.

והנה ישי אביו של דוד היה מאלו שמתו בעטיו של נחש, והיה נקי מכל חטא (בבא בתרא יז.) ובמדרש רבה (תזריע פ"ד, ה) אי' עליו שהיה 'חסיד שבחסידים', א"כ כל הנהגות טובות שהתנהג דוד הרי היו עליו כבר בגדר של חיוב כי כן התנהג אביו, ואינו חסידות של עצמו, ורק בדבר אחד היה ביכלתו להתעלות בעבודתו מרצונו העצמי, והוא בהנהגת המלך, כי אביו לא היה מלך, ולכן בזה שמתנהג במלכותו שלא כפי מלכי מזרח ומערב זהו החסידות שלו בעצמו.

*

בשו"ת "חתם סופר" (או"ח סי' קצ"ז) כותב החת"ס להרה"ק ה"ישמח משה" זי"ע תשובה בענינים שונים, ובין הדברים כותב בענין חסידות שמעלתה הוא כשכל אדם מתנהג במידה מסויימת לפי תכונת נפשו וכו' אבל אם הנהגה מסויימת של חסידות נעשה נחלת הכלל הרי הוא כבר בגדר 'תורה' ואין בו המעלה של חסידות, ואלו דבריו: מרגלא בפומי כי כל האמור להלכה בשו"ע הוא תורה נתונה לכל ישראל בשוה ואין בודד במועדיו (- שאין בני אדם פוסקים לעצמם איך להתנהג בדיני התורה), **אכן מי שאין לו אלא תורה אפילו תורה אין לו כי זה נעשה מצות אנשים מלומדה** ואב לבנים יודיע, ע"כ כל המתחסד עם קונו ניכר במעלליו מה שלבו לשם ה', להזיר נזיר מכל מה אשר ידבנו לבו ובזה אין סגנון אחד עולה לשנים כי אין לב ב' בני אדם שוה באהבת ה',

ולכן נקראים בני ישראל 'בני כושיים' (עי' הפטורת השבוע) שמשונים במעשיהם, אבל אך ורק משונה באורו, אבל תוכו מתאחד עם כל ישראל – ואך לעשות עדה שלימה כולם יתחסדו במנהג אחד לכולם א"כ הוא גופא נעשה חק לישראל ומצות אנשים מלומדה, וזה אי אפשר. ולכן ראיתי לרבותי **הגאון הפלאה ז"ל** ומורי החסיד שבכהונה מהו' נתן אדלר זצ"ל והגאון מהו' זלמן חסיד ז"ל שלא המשיכו עדה, ומעיד אני עלי שמימי לא שמעתי מפי קדושי ישראל הנ"ל ספר הזוהר יוצא מפי קדשם בשום דרוש, ותודה לקל יתברך לא זזה ידי מתוך ידם ולא חסרתי מהם דבר. – ותודה לקל אין פרץ ואין יוצאת, מ"מ אין אחד דומה לחבירו, זה הוא מה שמרגלא בפומי.